

zákazu komerčního využívání exemplářů CITES I. V České republice jsou takto registrovány u Sekretariátu CITES dosud pouze tři pěstírní kaktusů.

Zvláštní výjimkou je možnost výměny živých rostlin mezi registrovanými botanickými zahradami a herbářového materiálu mezi registrovanými vědci nebo vědeckými institucemi, kdy může registrovaná instituce používat namísto dokladů CITES zvláštní štítky na balíky se zásilkami, které byly předem vydány a potvrzeny Ministerstvem životního prostředí. Tato výjimka se však vyplatí jen v případě časté výměny exemplářů CITES, které jsou sbírkovým materiálem, se zahraničím.

4. Problémy s povolováním dovozu orchidejí do České republiky

Zákon č. 16/1997 Sb. vyžaduje, aby každý dovozce orchidejí (pokud ovšem nejde o výjimky vyjmenované v tabulce 1) přihlásil rostliny k celnímu řízení a předložil celním orgánům dovozní povolení Ministerstva životního prostředí spolu s dokladem CITES země vývozu. Aby mohl dovozce obdržet české dovozní povolení, musí mít předem doklad od výkonného orgánu CITES ze země vývozu prokazující původ exempláře, který předloží spolu s žádostí o dovozní povolení a dalšími náležitostmi Ministerstvu životního prostředí. Problém vznikne tehdy, jestliže si chce někdo přivést orchideje ze své cesty do zahraničí a předem neví, jaké orchideje získá, a cizí vývozní povolení získá až na místě. Pro tento případ se doporučuje, aby dovozce formálně požádal ministerstvo o dovozní povolení ještě před výjezdem do zahraničí a na žádosti uvedl, že cizí doklad CITES zašle během svého zahraničního pobytu např. faxem v dostatečném předstihu, aby ministerstvo mohlo vydat dovozní povolení ještě před vlastním dovozem orchidejí do ČR.

Problém podobného rázu mají obchodníci dovážející komerčně pěstované rostliny ze zemí, které používají fytosanitární certifikáty současně jako potvrzení CITES o tom, že jde o rostliny vypěstované uměle. Tento systém má např. Evropská unie. Fytosanitární certifikáty jsou obvykle vydávány bezprostředně před vývozem, takže není mnoho času na vyřízení českého dovozního povolení. I tento problém se dá vyřešit, pokud dovozce vstoupí v kontakt s ministerstvem a požádá formálně o dovozní povolení v dostatečném předstihu a uvede, že jde o tento případ.

Jiným častým problémem jsou zápůjčky orchidejí na krátkodobé výstavy v ČR, kdy zejména vystavovatelé z Evropské unie zapomínají, že do doby, než se ČR stane členskou zemí EU, musejí mít pro dovoz orchidejí do ČR a jejich opětovný vývoz z ČR náležitě doklady CITES od Ministerstva životního prostředí a příslušného úřadu vyvážející členské země EU.

Řada těchto problémů odpadne po začlenění České republiky do Evropské unie.

5. CITES v Evropské unii

Ve členských státech Evropské unie je úmluva CITES uplatňována jednotným způsobem, a to již od roku 1984. V roce 1997 bylo starší nařízení č. 3626/82 nahrazeno novým nařízením Rady (ES) č. 338/97 ze dne 9. prosince 1996, o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi. K němu bylo vydáno několik prováděcích a pozměňovacích předpisů, z nichž nejdůležitější je nařízení Komise (ES) č. 939/97. Nařízení jsou zákonnými předpisy Evropského společenství, které jsou nadřazeny národním zákonům a jsou přímo aplikovatelné ve členských zemích. Každý členský stát má však právo vydat přísnější předpisy kvůli ochraně vzácných nebo ohrožených rostlin rostoucích na jeho území, např. může zakázat jejich sběr či pěstování člověkem.

Nařízení ES jsou v mnoha ohledech přísnější než samotná úmluva CITES. V jiných aspektech, zejména kvůli existenci vnitřního volného trhu, bude však vstup ČR do EU znamenat pro obchodníky s exempláři CITES značné uvolnění. Pro obchod s rostlinami chráněnými CITES uvnitř Evropského společenství nejsou totiž ve většině případů vyžadovány žádné doklady CITES, pokud ovšem je obchodník schopen prokázat, že exemplář byl vypěstován nebo zákonným způsobem získán v EU anebo zákonným způsobem do EU dovezen. Jakmile je zboží dovezeno na území EU, je zaručen jeho volný pohyb uvnitř EU. Doklady CITES vydané některým členským státem jsou platné na celém území EU a jsou kontrolovány teprve na vnější hranici EU. Pouze pro přísně chráněné druhy rostlin, které jsou